

VNG KENNISDAG

30 juni 2025

Congrescentrum 1931, Den Bosch

Academie

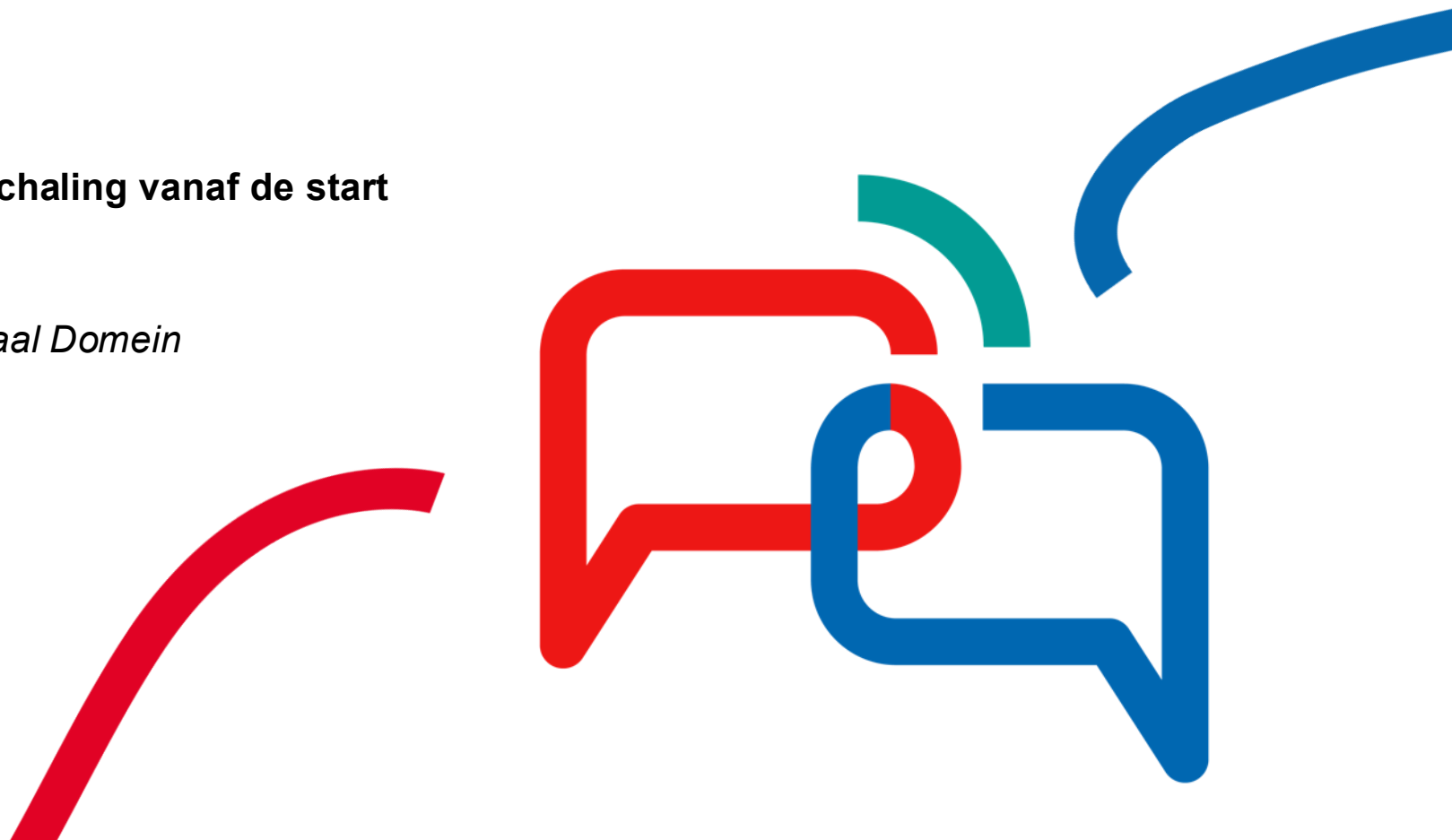
Bewust opschalen van pilots

Aandacht voor impact en opschaling vanaf de start

Rinske Wolters - Platform Sociaal Domein

Wouter Kersten – Platform31

30 juni 2025

Handleiding bewust opschalen van pilots

Aandacht voor impact en opschaling vanaf de start

De handleiding bestaat uit 4 onderdelen. Daarnaast is een invulcanvas ontwikkeld, om per onderdeel op een meer systematische manier in kaart te brengen wat voor jouw pilot relevant is.

De vier onderdelen

Onderdeel 1: De beoogde impact

- *Welk maatschappelijk vraagstuk staat centraal?*
- *Welke impact wil je maken?*

P.5

Onderdeel 2: De mogelijke opschalingsroutes

- *Hoe kan je de pilot verder uitrollen?*
- *Welke opschalingsroutes zijn voor jouw pilot relevant?*

P.7

Onderdeel 3: De benodigde ingrediënten

- *Welke ingrediënten zijn al aanwezig?*
- *Waar moet je nog actie op ondernemen voordat je de sprong naar opschaling kan wagen?*

P.9

Onderdeel 4: De mogelijke valkuilen

- *Welke valkuilen zijn mogelijk ook voor jouw pilot van toepassing?*
- *Hoe kan je hierop anticiperen?*

P.11

Overkoepelend beeld

Naam pilot:
Betrokkenen:
Datum:

De beoogde impact

Ruimte voor impact statement. Benoem hier welke impact je wilt maken → samenvatting van onderdeel 1.

De opschalingsroutes zijn duidelijk.

De ingrediënten voor opschaling zijn voldoende ingevuld.

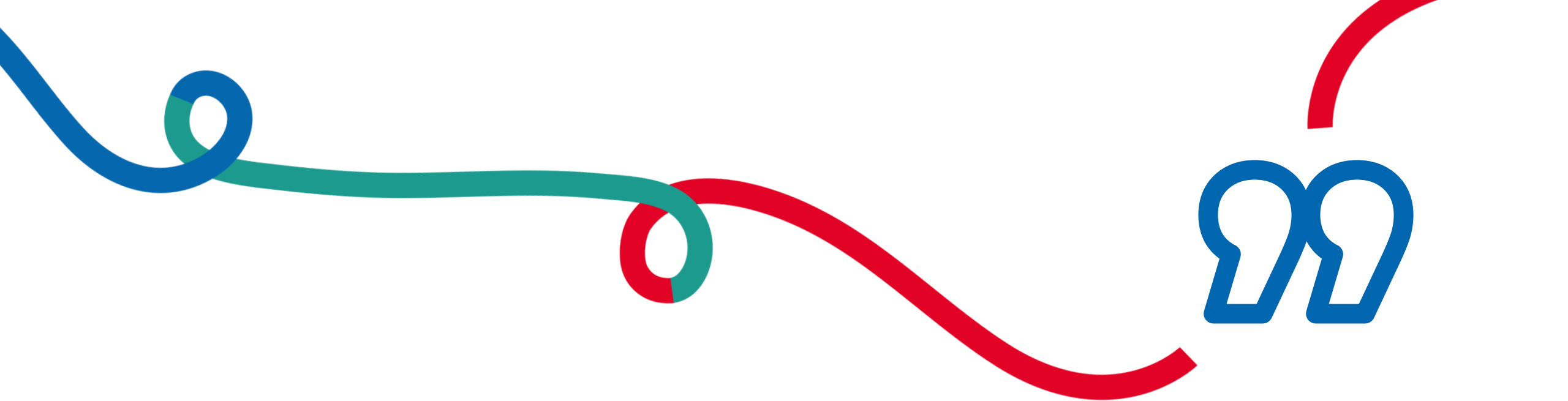
De valkuilen zijn in beeld en waar mogelijk afgedekt.

Tot slot: er is beeld bij de opschalingsstrategie(en).

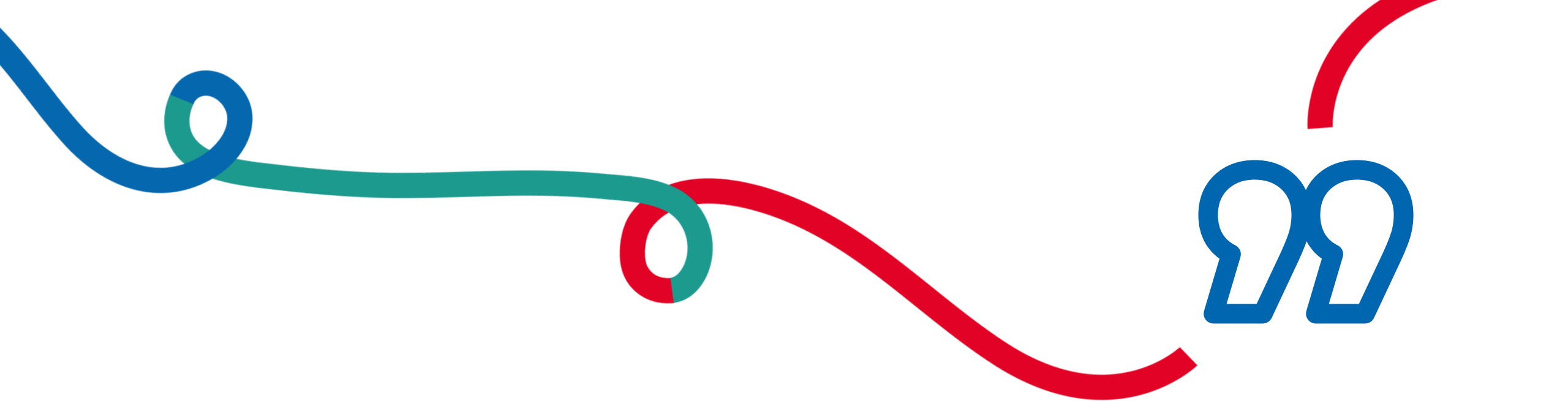

Acties voor het vervolg	Wie	Wanneer gereed	Gerelateerd aan
			Route Ingrediënt Valkuil Overig
			Route Ingrediënt Valkuil Overig
			Route Ingrediënt Valkuil Overig
			Route Ingrediënt Valkuil Overig
			Route Ingrediënt Valkuil Overig

Impact

Eens of oneens?

Pilots worden te vaak beoordeeld op enthousiasme,
in plaats van de impact

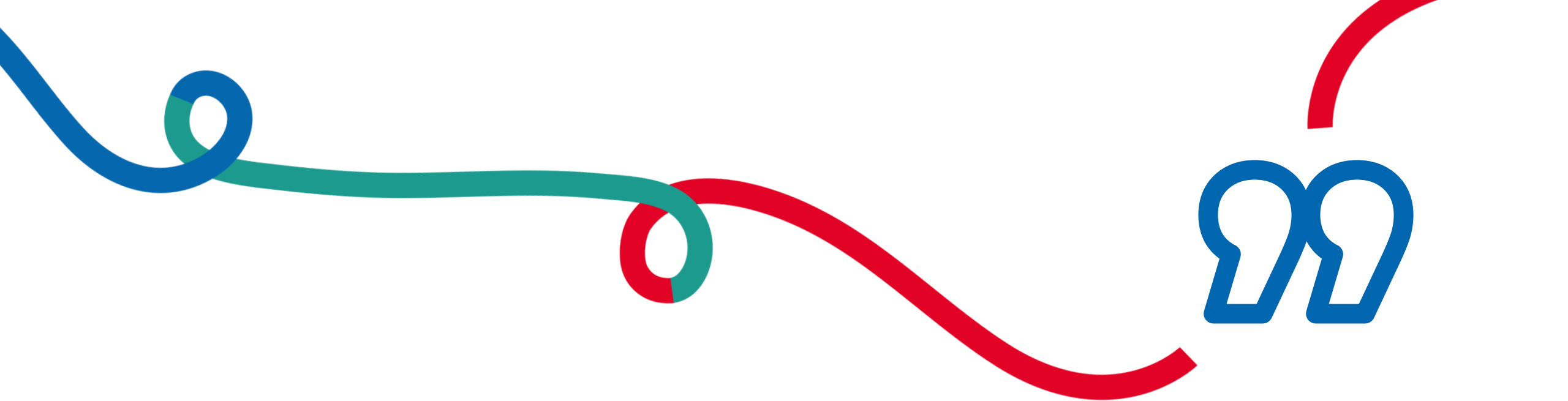
Onderdeel 1: de beoogde impact

Het is belangrijk om vanaf de start scherp te zijn op de beoogde maatschappelijke impact:

- Welk maatschappelijk vraagstuk staat centraal? Waarom is de aanpak nodig?
- Hoe maak je inzichtelijk of jouw aanpak verschil maakt
- En wat wordt beoogd: wil je een probleem voorkomen, verzachten of verminderen?

Het helpt om de onderliggende beleidstheorie uit te schrijven (Theory of Change):

- Impact: de (maatschappelijke) verandering op lange termijn.
- Outcome: de directe effecten op middellange termijn.
- Output: de directe resultaten van de activiteiten.
- Activiteiten: de acties die worden ondernomen om effecten te bereiken.
- Input: de middelen om de activiteiten goed uit te voeren.

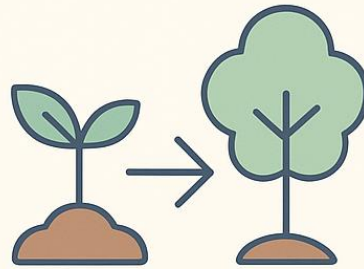
Opschalingsroutes

Onderdeel 2: de mogelijke opschalingsroutes

In
(inbedden)

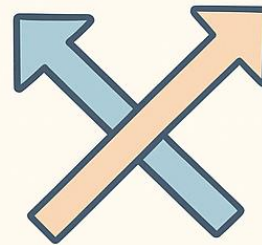
Uit
(uitbreiden in aantal en
bereik)

Op
(veranderen van beleid,
wet- en regelgeving)

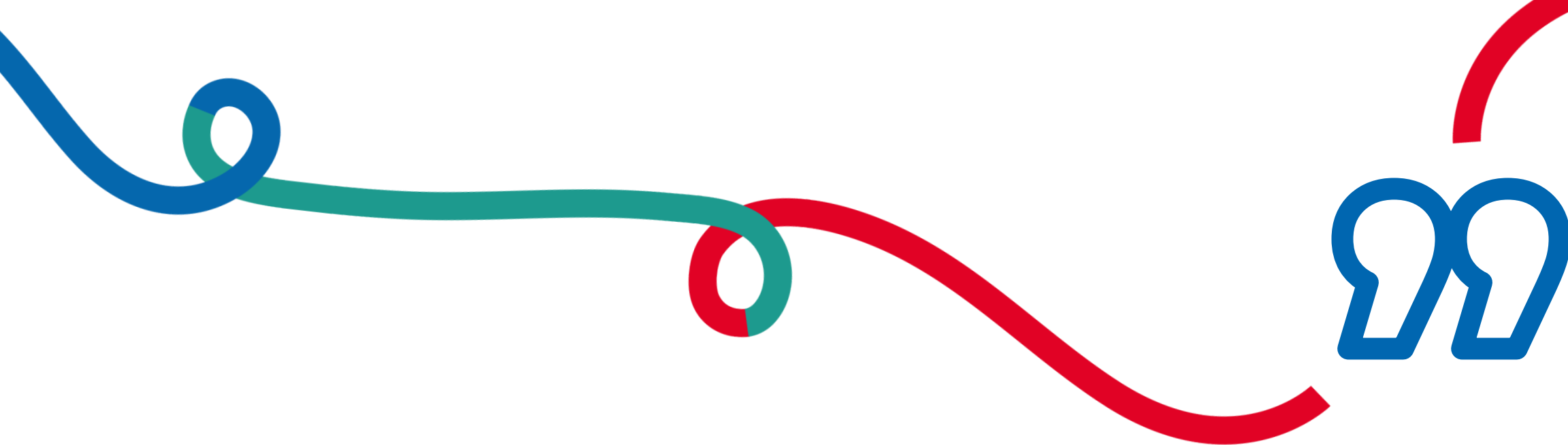
Diep
(fundamentele
gedragsverandering)

Voorbij
(uitbreiding naar
andere domeinen)

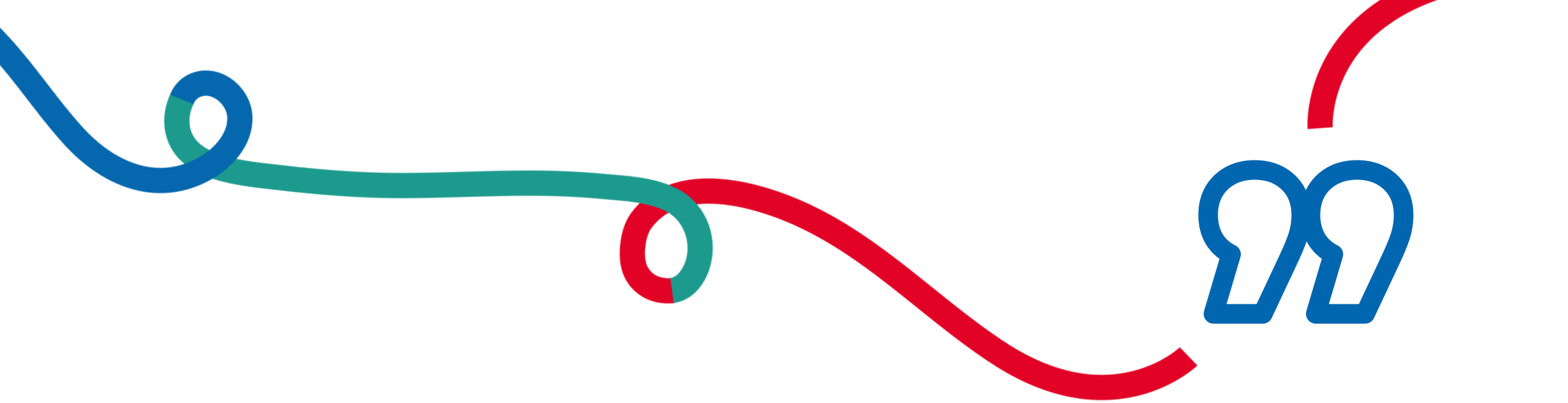
De mogelijke opschalingsroutes

- **In (inbedden):** Van tijdelijk naar permanent ingebed binnen de betrokken organisatie(s).
- **Uit (uitbreiden in aantal en bereik):** Aanpak van één organisatie, bijvoorbeeld een gemeente, naar andere soortgelijke organisaties.
- **Op (veranderen van beleid, wet- en regelgeving):** Van een geïsoleerde setting naar systeemverandering: het institutionaliseren in beleid, standaarden en/of wet- en regelgeving.
- **Diep (fundamentele gedragsverandering):** Van tijdelijk naar een fundamentele gedragsverandering (verandering in waarden, normen en overtuigingen) in hoe mensen denken, werken en handelen.
- **Voorbij (uitbreiding naar andere domeinen):** Van één inhoudelijk domein, zoals het sociaal domein naar een ander domein.

Eens of oneens?

Bij het opschalen van pilots wordt over de route
'inbedden' vaak te makkelijk gedacht

Ingrediënten

Onderdeel 3: de ingrediënten

Samenwerking

Wensen en
behoeften

Governance

Waarde

Financiering

Kennis en
vaardigheden

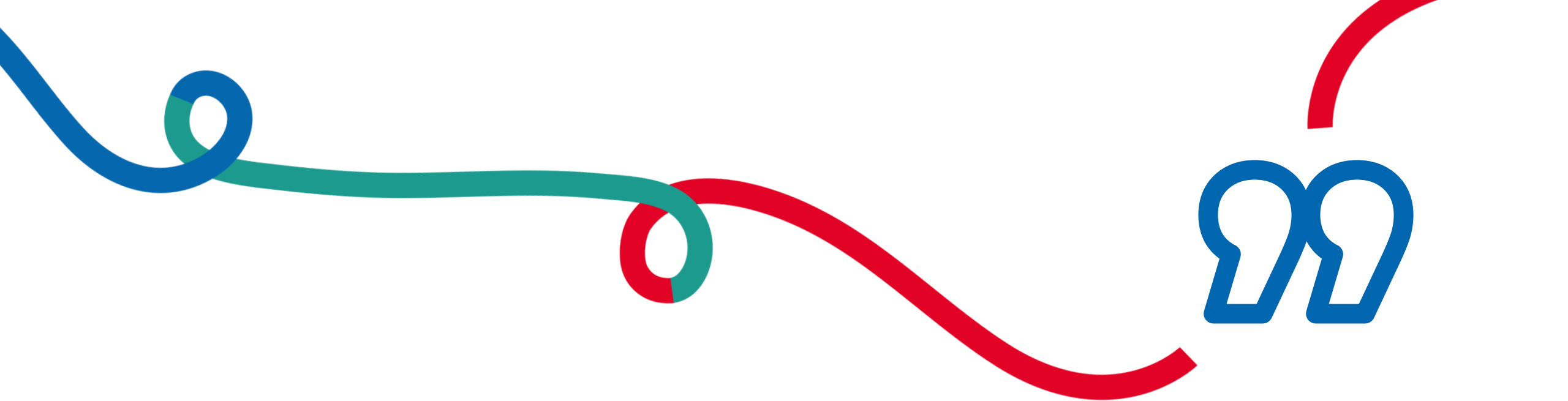
Technologie en
systemen

Privacy en
gegevensdeling

De benodigde ingrediënten

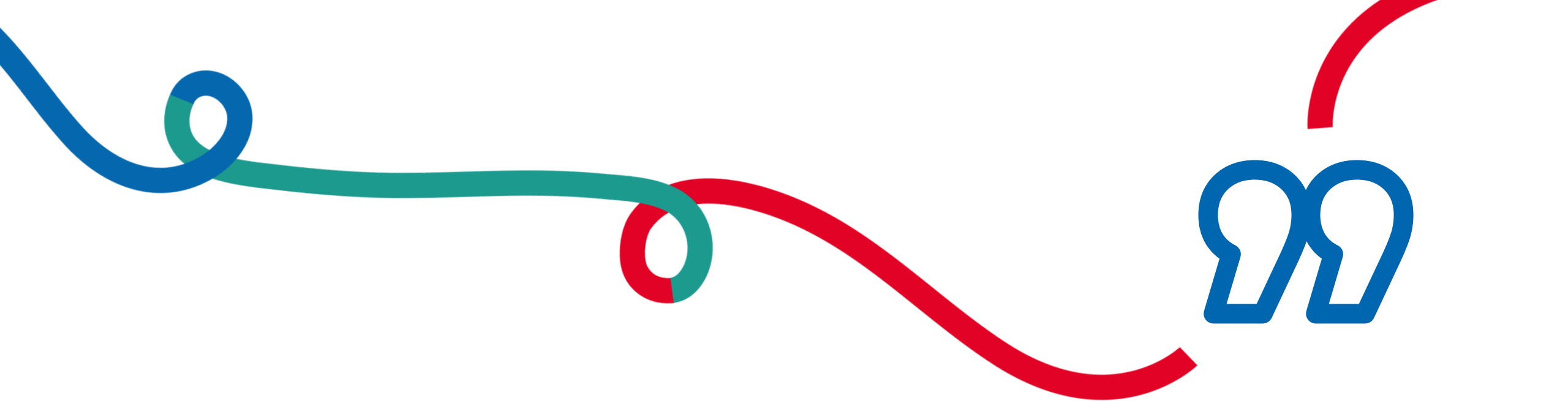
- **Samenwerking:** er is sprake van een constructieve samenwerking tussen sleutel actoren en zij zijn bereid om de aanpak te schalen. Er zijn duidelijke samenwerkingsafspraken gemaakt om het schalen van de aanpak mogelijk te maken.
- **Wensen en behoeften:** het opschalen van de aanpak sluit aan bij een wens en/of behoefte van een groter publiek.
- **Governance:** er is bestuurlijk draagvlak voor het opschalen van de aanpak. Waar relevant wordt het (bestuurlijke) proces in gang gezet om de aanpak te verankeren in het huidige beleid en de bestaande wet- en regelgeving.
- **Waarde:** de benodigde (schalings)partners zijn bewust van de wijze waarop zij waarde (los van financiën) toevoegen om het schalen van de aanpak te realiseren en gezamenlijk de beoogde maatschappelijke impact te realiseren.
- **Financiering:** er is duidelijkheid over de bekostiging van het vervolg – en schalen van – de pilot. Wat is het bekostigingsmodel: Welke financiers zijn er? Hoe verhouden de verschillende bijdragen zich tot elkaar?
- **Kennis en vaardigheden:** de actoren die een rol spelen bij het schalen van de aanpak beschikken over de juiste kennis en vaardigheden en er is voldoende capaciteit beschikbaar om het schalen van de aanpak mogelijk te maken.
- **Technologie en systemen:** de organisaties beschikken over de juiste technologische systemen/applicaties om het opschalen van de aanpak mogelijk te maken.
- **Privacy en gegevensdeling:** de structuren zijn geschikt om, om te gaan met (grotere) hoeveelheid data en voldoen aan de huidige (en voorziene) wet- en regelgeving op het gebied van privacy en gegevensdeling.

Eens of oneens?

Iedereen wil pilots, niemand wil ze overnemen

Valkuilen

Onderdeel 4: de valkuilen

Beperkte scope

**Samenhang
onderdelen**

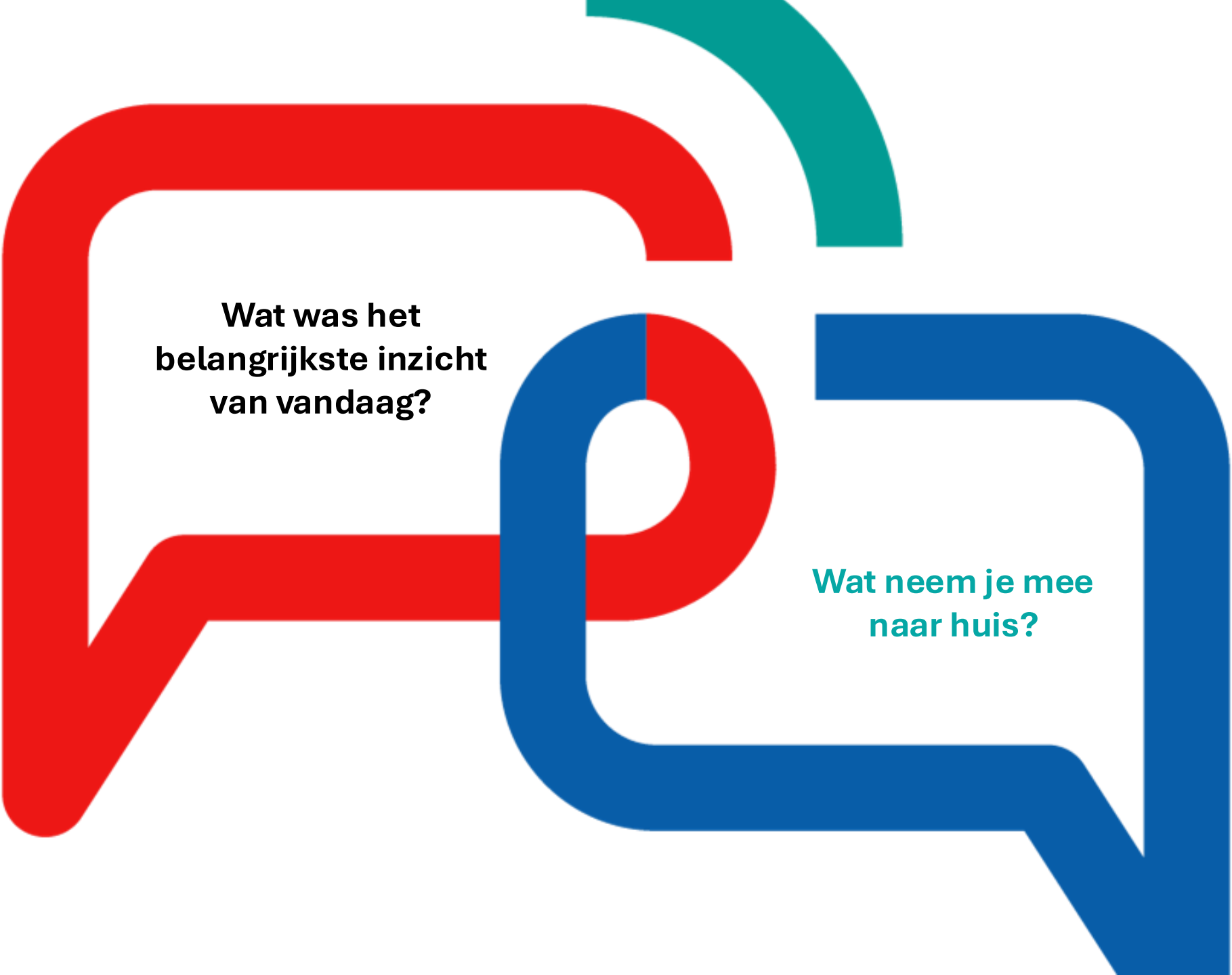
**Niet schaalbaarheid
pilotoomstandigheden**

**Niet betrekken
schalingspartners**

De mogelijke valkuilen

- Valkuil 1: Onvoldoende bewustzijn over de consequenties van de beperkte scope van de pilot
- Valkuil 2: Onvoldoende bewustzijn over de samenhang van onderdelen
- Valkuil 3: Onvoldoende bewustzijn over de niet schaalbaarheid van specifieke pilotomstandigheden
- Valkuil 4: Onvoldoende betrekken van benodigde schalingspartners

**Wat was het
belangrijkste inzicht
van vandaag?**

**Wat neem je mee
naar huis?**

Vragen? Neem
contact met ons op

www.platform-sociaaldomein.nl

platformsociaaldomein@vng.nl

Scan de QR code
voor alle naslag
van de VNG
Kennisdag

Samen leren voor een beter Nederland